

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 21Cob/33/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119214015
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Terézia Mecelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:6119214015.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Terézie Mecelovej a členov senátu JUDr. Eriky Tischlerovej a JUDr. Róberta Foltána, vo veci žalobcu: Slovchmeľ - družstvo, Horná Streda 559, IČO: 00 493 490, zastúpeného: SHF, s.r.o., Nekrasovova 4886/7B, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 793 396, proti žalovanej: RD KRAKOVANY, s.r.o., Hlavná 103/101, Jaslovské Bohunice, IČO: 48 124 567, zastúpenej advokátom: JUDr. Juraj Hladký, Kominárska 2, 4, Bratislava - mestská časť Nové Mesto, o zaplatenie 9.469,51 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo 17. decembra 2019 č. k. 28Cb/70/2019-62, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej, v napadnutej vyhovujúcej časti o zaplatenie 134,78 eur a v časti trov konania r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.513,96 eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol, III. žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej k rukám právneho zástupcu žalovanej trovy konania v rozsahu 59,38 % s tým, že o ich výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením.

Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ustanovením § 657 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 261 ods. 1, 9, § 330 ods. 2, § 369 ods. 1 a 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), § 1 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka (ďalej len „nariadenie“).

Vecne dôvodil, že žalobca sa žalobou doručenou upomínaciemu súdu 25.1.2019 (v znení jej upresnenia podaniami doručenými 13.4.2019 a 20.5.2019) domáhal voči žalovanej zaplatenia 9.469,51 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 9.469,51 eur od 16.1.2018 do zaplatenia a náhrady trov konania.

Súd prvej inštancie konštatoval, že nebolo sporné uzatvorenie zmluvy o pôžičke medzi právnym predchodcom žalobcu (spoločnosťou Aspin, a.s.) ako veriteľom a žalovanou ako dlžníkom a rovnako nebolo sporné poskytnutie pôžičky v sume 150.000 eur, pripísanie tejto sumy na účet žalovanej dňa 28.7.2015. Bolo nepochybné, že žalovaná čiastočne plnila v splátkach (suma 35.000 eur pripísaná na účet žalobcu 21.11.2017, suma 145.000 eur pripísaná na účet žalobcu 22.12.2017, suma 2.750 eur pripísaná na účet žalobcu 15.01.2018). Spornou v konaní bola skutočnosť, či medzi stranami išlo o obchodnoprávny alebo občianskoprávny vzťah, takisto bolo sporné, či žalovaná ako dlžník určila, aký záväzok platí (t. j. špecifikácia jej čiastočných úhrad) a či bola možná duplicita úročenia dlžnej sumy zmluvnými úrokmi a úrokmi z omeškania.

Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že právny predchodca žalobcu (spoločnosť Aspin, a.s.) ako veriteľ a žalovaná ako dlžník uzavreli dňa 22.7.2015 zmluvu o pôžičke, na základe ktorej sa právny predchodca žalobcu zaviazal poskytnúť žalovanej pôžičku 150.000 eur s lehotou splatnosti do 31.7.2017 (bod 3.1 zmluvy) a s dohodnutými zmluvnými úrokmi vo výške 10

% ročne (bod 2.1 zmluvy). V zmysle čl. I bod 1.4 zmluvy o pôžičke mali byť poskytnuté finančné prostriedky použité dlžníkom za účelom získania členského podielu (navýšenia základného imania) v Poľnohospodársko-šľachtiteľskom družstve. Pôžička bola žalovanej poskytnutá ako podnikateľovi na jej podnikateľskú činnosť. Právny vzťah medzi zmluvnými stranami založený zmluvou o pôžičke bol obchodnoprávnym vzťahom s poukazom § 261 ods. 9 Obchodného zákonníka, a teda sa naň vzťahuje právna úprava Obchodného zákonníka, vrátane spôsobu započítavania čiastočných úhrad (§ 330 Obchodného zákonníka) a tiež výška úrokov z omeškania podľa § 369 Obchodného zákonníka. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná dostatočne určito vyjadrila svoju vôľu pri čiastočných úhradách dlžnej sumy s rozlíšením, ktoré úhrady má žalobca započítavať na istinu, na zmluvné úroky a na úroky z omeškania. Žalovaná špecifikovala pri každej platbe v poznámke, čo danou platbou žalobcovi uhradza. Z predložených výpisov z bankového účtu žalobcu vyplynulo, že žalovaná 21.11.2017 poukázala sumu 35.000 eur s poznámkou „pôžička splátka čiastočná“, dňa 22.12.2017 poukázala sumu 30.000 eur s poznámkou „pôžička splátky zmluvný úrok“, dňa 22.12.2017 poukázala sumu 115.000 eur s poznámkou „pôžička splátka 2. časť“ a dňa 15.1.2018 poukázala sumu 2.750 eur s poznámkou „pôžička - úroky z omeškania“. Bolo možné uznať, že pri prvej čiastočnej úhrade 35.000 eur (označenej v poznámke ako „pôžička splátka čiastočná“) mohol mať žalobca pochybnosti o tom, či ide o úhradu istiny, avšak z ďalších úhrad mu už muselo byť celkom jasne zrejmé, čo žalovaná svojimi platbami uhradza (aká bola jej vôľa). V tejto súvislosti súd prvej inštancie dodal, že pokiaľ ide o list žalovanej z 12.1.2018, dodatočné vysvetlenie žalovanej o tom, ktorú časť dlhu čiastočnými platbami plnila, nemožno akceptovať a takýto dodatočne vysvetľujúci prejav by nemal sám o sebe vplyv na aplikáciu § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka zo strany žalobcu. Nemožno totiž od veriteľa žiadať, aby čakal až na prípadné vyjadrenie dlžníka o jeho úmysle pri čiastočných úhradách, čo ktorou plní. Ak dlžník zamýšľa vylúčiť započítanie čiastočných plnení tak, ako to stanovuje § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka, musí prejavíť svoju vôľu ešte pred alebo pri uskutočnení platby. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že žalovaná žalobcovi uhradila istinu v sume 150.000 eur v dvoch splátkach (35.000 eur a 115.000 eur). Žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie zmluvných úrokov vo výške 30.205,47 eur od momentu poskytnutia peňažných prostriedkov do uplynutia doby splatnosti záväzku (t. j. 10 % ročne zo sumy 150.000 eur od 28.7.2015 do 31.7.2017). Pretože žalovaná bola s úhradou dlžnej sumy v omeškaní (čo nebolo medzi stranami ani sporné), vznikol žalobcovi nárok na úroky z omeškania v zmysle § 365 ods. 2 a § 369 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka vo výške 5.058,49 eur (t. j. 9 % ročne zo sumy 150.000 eur od 1.8.2017 do 21.11.2017 v sume 4.179,45 eur a 9 % ročne zo sumy 115.000 eur od 22.11.2017 do 21.12.2017 v sume 879,04 eur). Žalovaná titulom zmluvných úrokov uhradila sumu 30.000 eur a titulom úrokov z omeškania sumu 2.750 eur. Žalovanej tak zostáva povinnosť zaplatiť zvyšnú sumu 205,47 eur (30.205,47 eur - 30.000 eur) titulom zmluvných úrokov a sumu 2.308,49 eur (5.058,49 eur - 2.750 eur) titulom úrokov z omeškania.

Súd prvej inštancie preto vyhovel žalobe v časti o zaplatenie 2.513,96 eur, v prevyšujúcej časti žalobu ako neopodstatnenú zamietol. Poukázal na to, že pokiaľ ide o úročenie dlžnej sumy, ak nastal stav (po zosplatení/splatnosti úveru alebo pôžičky), kedy dlžník už nemá právny titul disponovať poskytnutými peňažnými prostriedkami a tieto napriek tomu ďalej užíva, niet dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov dlžníkom. Už Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. 4 Obo 143/1998 konštatoval, že úroky z poskytnutých finančných prostriedkov (zmluvné úroky) patria veriteľovi iba do splatnosti dlhu, prípadne splatnosti jeho jednotlivých splátok. Tieto úroky z poskytnutého úveru predstavujú odmenu pre veriteľa za to, že umožnil dlžníkovi užívať istinu, teda užívať požičané finančné prostriedky (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Odo 657/2005). Veriteľ je tak oprávnený momentom splatnosti celého dlhu požadovať od dlžníka úrok z omeškania (a prípadne aj zmluvnú pokutu). Zároveň však nastúpením splatnosti celej pohľadávky veriteľa tomuto zaniká nárok od dlžníka požadovať zmluvné úroky, teda tie úroky, ktoré do momentu splatnosti pohľadávky uhradza dlžník pravidelne spolu so splátkou istiny v mesačných platbách.

V časti o trovách konania svoje rozhodnutie odôvodnil súd prvej inštancie ust. § 255 ods. 1, 2, § 256 ods. 1, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), vecne úspechom žalovanej v konaní v rozsahu 59,38 %.

2. Proti tomuto rozsudku v časti o zaplatenie 134,78 eur podala včas odvolanie žalovaná, so zrejším návrhom na zmenu rozsudku zamietnutím žaloby v napadnutej časti. Odvolanie odôvodnila tým, že súd vychádzal zo správnych výpočtov, dospel však k nesprávnym sumám, čo v konečnom dôsledku robí výrok rozsudku nesprávnym. Suma 2.513,96 eur, ktorú má žalovaná žalobcovi uhradiť má v zmysle bodu 22. odôvodnenia rozsudku pozostávať z a/ sumy 205,47 eur ako doplatku zmluvných úrokov, keďže súd

dospel k sume 30.205,47 eur a žalovaná zaplatila žalobcovi sumu 30.000 eur. Správna suma pri aplikácii spôsobu výpočtu má byť nasledovná: 10 % ročne zo sumy 150.000 eur od 28.7.2015 do 31.7.2017 = 30.164,38 eur a nie 30.205,47 eur ako uvádza súd prvej inštancie (odvolaním sa teda napáda suma rozdielu medzi správnym výpočtom a sumou, ku ktorej dospel súd, t. j. suma 41,09 eur); b/ sumy 2.308,49 eur ako doplatku úrokov z omeškania, keď 9 % ročne zo sumy 150.000 eur od 1.8.2017 do 21.11.2017 predstavuje 4.142,47 eur a nie 4.179,45 eur ako uvádza súd (odvolaním sa teda napáda suma rozdielu medzi správnym výpočtom a sumou, ku ktorej dospel súd, t. j. suma 36,98 eur) a keď 9 % ročne zo sumy 115.000 eur od 22.11.2017 do 21.12.2017 predstavuje 822,33 eur a nie 879,04 eur ako uvádza súd (odvolaním sa teda napáda suma rozdielu medzi správnym výpočtom a sumou, ku ktorej dospel súd, t. j. suma 56,71 eur). Suma, na ktorú mal súd prvej inštancie zaviazat' žalovanú mala byť suma 2.379,18 eur a nie 2.513,96 eur. Nesúhlasila ani s určením pomeru úspechu v rámci konania pokiaľ ide o nárok na náhradu trov konania, keď správne mal byť tento pomer určený ako 61,56 %.

3. Proti tomuto rozsudku v zamietajúcej časti podal včas odvolanie žalobca, s návrhom na jeho zmenu vyhovením žalobe v celom rozsahu. Odvolanie odôvodnil ustanovením § 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP. V predmetnej veci súd prvej inštancie svoje rozhodnutie neodôvodnil riadne a týmto postupom tak bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom. Na základe požiadaviek kladených na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako základnej zložky práva na súdnu ochranu, je žalobca presvedčený, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci odôvodnenia rozhodnutia vo vzťahu k výroku II v odseku 18, 19, 20 a 21 odôvodnenia rozsudku nie je dostatočne odôvodnené, najmä vo vzťahu ku skutočnostiam, na základe ktorých súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná ako dlžník dostatočne určito určila, aký záväzok svojimi čiastočnými plneniami platila (t. j. špecifikácia čiastočných úhrad žalovanej ako dlžníka z pohľadu § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka) a či zákon umožňuje tzv. duplicitu úročenia dlžnej sumy - t. j. kumuláciu zmluvných úrokov a úrokov z omeškania. Žalobca sa k sporným otázkam medzi sporovými stranami vyjadril vo svojom podaní z 27.11.2019, kde podrobne rozoberal, z akých dôvodov a akým spôsobom urobil zápočty jednotlivých oneskorených čiastkových plnení žalovanej na úroky a na istinu v súlade s ustanovením § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka. Žalobca zároveň vysvetlil, prečo dospel k presvedčeniu, že žalovaná nedostatočne prejavila svoju vôľu pri prvej oneskorenej splátke dlžnej sumy vo výške 35.000 eur z 21.11.2017, čo malo samozrejme aj vplyv na spôsob, akým musel následne žalobca započítat' ďalšie oneskorené plnenie žalovanej prijaté 22.12.2017 v dvoch tranžiaciach v sume 30.000 eur a v sume 115.000 eur a posledné plnenie v sume 2.750 eur zo dňa 15.1.2018. S argumentmi žalobcu sa súd prvej inštancie vôbec nevysporiadal. Z pohľadu žalobcu je nepochybné, že žalovaná nejednoznačne a neurčito prejavila svoju vôľu, akým spôsobom je potrebné poskytnuté plnenie započítat', preto žalobca postupoval striktnie v zmysle § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka a započítal úhradu dlžnej sumy v prvom rade voči úrokom z omeškania a následne voči zmluvným úrokom, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že čiastkové plnenie dlhu žalovaným z 21.11.2017 nepostačovalo na úhradu celej dlžnej sumy a po započítaní v zmysle § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka už žalobca nemal k dispozícii dostatočné plnenie zo strany žalovanej, aby ho mohol aspoň čiastočne uplatniť aj na istinu samotnú, keďže čiastočné plnenie žalovanou z 21.11.2017 predstavovalo len sumu 35.000 eur. Samotný súd prvej inštancie konštatoval v odôvodnení napadnutého rozsudku v odseku 20, že pri prvej čiastočnej úhrade 35.000 eur označenej ako „pôžička splátky čiastočná“ mohol mať žalobca pochybnosti o tom, či ide o úhradu istiny. Ak teda aj samotný súd uznal, že žalobca mohol mať pochybnosti o tom, či plnenie zo strany žalovanej z 21.11.2017 treba započítat' na istinu, potom je nepochopiteľné, ako mohol vyhodnotiť prejavy vôle žalovanej k spôsobu započítania jej plnení ako určité. Nemožno súhlasiť so súdom prvej inštancie, že určenie spôsobu plnenia žalovanou bolo dostatočne určité a súd tieto čiastkové plnenia žalovanej nemôže vnímať v celkovom časovom kontexte všetkých plnení (21.11.2017, 22.12.2017 a 15.1.2018), ale musí ich vnímať jednotlivito, ako postupne prichádzali na účet žalobcu, ktorý sa s nimi musel náležite vysporiadať, pričom jeho postup bol v rozhodujúcej miere ovplyvnený spôsobom započítania prvého plnenia z 21.11.2017, o ktorom samotný súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku tvrdí, že o prejave vôle žalovanej mohol mať žalobca odôvodnené pochybnosti. Obdobne je to aj vo vzťahu k odôvodneniu súdu prvej inštancie pri právnom posúdení prípustnosti kumulácie úrokov. Žalovaná suma istiny bola v rozhodujúcej miere závislá od právneho posúdenia skutočnosti, či je žalobca ako veriteľ oprávnený aj po splatnosti istiny žiadať zmluvne dohodnuté úroky, čiže od takzvanej kumulácie úrokov a úrokov z omeškania. Kumulácia úrokov však znamená účtovanie zmluvného úroku a úroku z omeškania po splatnosti istiny súbežne, neznamená, že žalobca účtoval žalovanej úroky z úrokov. Prvoinštančný súd odôvodnil neprípustnosť kumulácie úrokov v odseku 18 odôvodnenia rozsudku len odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/1998, ktoré je pre danú vec nepoužiteľné. Poukázal na to, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.

zn. 6 Cdo 113/2018 je v prospech argumentácie žalobcu v otázke možnosti kumulácie úrokov a úrokov z omeškania. Za správne nepovažuje ani určenie pomeru úspechu v konaní pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania.

4. Žalovaná navrhla rozsudok v napadnutej zamietajúcej časti ako vecne správny potvrdiť. S argumentáciou žalobcu o nesprávne zistenom skutkovom stave a nedostatočnom odôvodnení rozsudku nesúhlasí. Splátky boli riadne označené. Žalobca poskytol žalovanej pôžičku, t. j. istinu. Slová pôžička a istina sú v danom právnom vzťahu synonymá. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, nakoľko jazykovo a právne správne vyhodnotil nesprávny spôsob zaúčtovania prijatých plnení zo strany žalobcu. Žalovaná sa nestotožňuje s právnym názorom žalobcu ani ohľadom kumulácie úrokov a úrokov z omeškania. Tvrdenie žalobcu, že zákaz kumulácie úrokov popiera zmluvnú vôľnosť zmluvných strán, neobstojí.

5. Žalobca sa k odvolaniu žalovanej nevyjadril.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je dôvodné v napadnutých častiach zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. V prejednávanej veci súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie v zamietajúcej časti na názore o nemožnosti kumulácie úrokov a úrokov z omeškania poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/1998 a súčasne konštatujúc dostatočne určité vyjadrenie vôle žalovanej pri čiastočných úhradách dlžnej sumy s rozlíšením, ktoré úhrady má žalobca započítavať na istinu, na zmluvné úroky a na úroky z omeškania. Pokiaľ ide o vyhovujúcu časť, výpočet priznanej sumy je obsiahnutý v odseku 22 rozsudku súdu prvej inštancie.

8. Podľa ustanovenia § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka pri plnení peňažného záväzku sa započíta platenie najprv na úroky a potom na istinu, ak dlžník neurčí inak.

9. Z ustanovenia § 330 ods. 1 a ods. 2 Obchodného zákonníka vyplýva oprávnenie dlžníka určiť, či ním poskytnuté plnenie veriteľovi sa započíta na istinu pohľadávky, alebo na jej príslušenstvo. Právo voľby má výlučne dlžník a to len v okamihu poskytnutia plnenia veriteľovi. V prípade, ak dlžník v okamihu poskytnutia plnenia veriteľovi neurčí, či sa plnenie započítava na istinu pohľadávky, alebo na jej príslušenstvo, je veriteľ povinný započítať prijaté plnenie najprv na príslušenstvo pohľadávky (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ObdoV 3/2019, R 57/2020).

10. Prípadné neskoršie vyhlásenie dlžníka o započítaní nemá význam, lebo pri plnení dôjde k uplatneniu dispozitívneho pravidla obsiahnutého v § 330 Obchodného zákonníka. Ak dlžník pri plnení neurčil, na čo sa má jeho plnenie započítať, nemôže tak učiniť dodatočne, t. j. po zrealizovaní plnenia, a nemôže tak urobiť ani veriteľ (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4 Cdo 200/2019).

11. Súd prvej inštancie v danej veci dospel k záveru, že žalovaná dostatočne určito vyjadrila svoju vôľu pri čiastočných úhradách dlžnej sumy s rozlíšením, ktoré úhrady má žalobca započítavať na istinu, na zmluvné úroky a na úroky z omeškania, keď žalovaná špecifikovala pri každej platbe v poznámke, čo danou platbou žalobcovi uhrádza. Súčasne však súd prvej inštancie okrem iného konštatoval, že žalovaná dňa 21.11.2017 poukázala sumu 35.000 eur s poznámkou „pôžička splátka čiastočná“ (pozn. jednalo sa o prvú splátku) a žalobca mohol mať pochybnosti o tom, či ide o úhradu istiny.

12. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné

skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

13. Zákon (CSP) venuje zvýšenú pozornosť odôvodneniu súdneho rozhodnutia, normovaním jeho obsahových náležitostí. Ide o návod čo má odôvodnenie rozhodnutia súdu obsahovať, keďže má význam z hľadiska prostriedku kontroly správnosti rozhodnutia, a to zo strany účastníkov konania (strán sporu), ako i súdu vyššej inštancie, ktorý ho bude preskúmať, ale aj zo strany verejnosti.

14. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obrany proti takémuto uplatneniu.

15. Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo stanovisko (Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov č. 1/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania, avšak výnimočne, ak písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (odňatie možnosti konať pred súdom).

16. V odôvodnení rozhodnutia má súd náležite vysvetliť, ako sa vysporiadal s rozhodujúcimi a zistenými skutočnosťami a na akom základe prijal právne závery. Preto ak je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, lebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov, na základe ktorých súd rozhodol, prichádza do úvahy iba zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 226/03).

17. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov, je nepreskúmateľný. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nie je dostatočne zrejmé (vo vzťahu k zamietajúcej časti), na základe čoho súd prvej inštancie dospel k záveru o dostatočnom určitom a zrozumiteľnom zistení, že pri každej platbe (vrátane prvej) bolo zrejmé, na čo konkrétne sa má započítať, t. j. priradenie k istine, resp. len k niektorej z položiek tvoriacich istinu, alebo k príslušenstvu, resp. len k niektorému jeho druhu vymenovanému v § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, keď súčasne sám súd prvej inštancie spochybnil túto skutočnosť pri prvej splátke (vo svojich konštatovaniach si jednoznačne protirečí). Nie je ďalej zrejmé, ako sa súd prvej inštancie vysporiadal s argumentáciou žalobcu vo vzťahu k ust. § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka.

Ďalej z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie s prihliadnutím na odvolanie žalovanej (vo vzťahu k napadnutej vyhovujúcej časti) jednoznačne nevyplýva výpočet priznanej sumy (resp. postup pri výpočte, keď z námietok uvedených v odvolaní vyplynulo, že nie je zrejmé, či bol zohľadnený správny počet dní omeškania).

18. Nedostatky odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie mali za následok, že rozhodnutie nespĺňalo požiadavky obsiahnuté v ustanovení v § 220 CSP. Žalobcovia a žalovanej bolo preto znemožnené, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (primerane možno aplikovať závery vyjadrené v stanovisku publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, v jeho druhej vete), pričom tento nedostatok nebolo možné napraviť pred odvolacím súdom.

19. K otázke kumulácie úrokov a úrokov z omeškania odvolací súd uvádza, že z rozhodovacej praxe odvolacích súdov vyplýval nesúlad v riešení otázky možného priznania zmluvných úrokov po predčasnom zosplatnení úveru. Kumulácia zmluvných úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení je a bola predmetom odbornej diskusie, keďže jednoznačné legislatívne riešenie absentuje.

20. Uvedenou otázkou i keď v spotrebiteľskej veci sa zaoberal Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí zo 16.6.2020 sp. zn. 5 Cdo 42/2020 (a súčasne možno konštatovať, že i iné senáty dovolacieho súdu sa s predmetným rozhodnutím stotožnili) pričom konštatoval, že zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, a ani zo zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k zosplateniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinnosti profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatenie je pritom inštitút slúžiaci ochrane veriteľa. Veriteľ však peňažné prostriedky nemá ale patrí mu za ne dohodnutá odmena. Závazok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, pretože dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškание k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Následne sa zaoberal trvaním tejto povinnosti platiť úroky z úveru s prihliadnutím ale na spotrebiteľský charakter veci.

21. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP odvolací súd preto zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej, v napadnutej vyhovujúcej časti vo veci samej a v časti trov konania (závislý výrok) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (odvolacie konanie nenahrádza konanie pred súdom prvej inštancie). Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k zrušeniu rozhodnutia, sa odvolací súd ďalšími námietkami uvedenými v odvolaní nezaoberal.

22. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, vychádzajúc i z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16.6.2020 sp. zn. 5 Cdo 42/2020 (potrebné bude vysporiadať sa pri riešení otázky kumulácie úrokov a úrokov z omeškania i s odlišnosťou charakteru veci v rozhodnutí najvyššieho súdu a v predmetnej veci), vykonať dokazovanie za účelom posúdenia nároku žalobcu a vo veci opätovne rozhodnúť, s tým, že opätovne súd prvej inštancie pristúpi i k posúdeniu § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka a svoj záver jednoznačne v tomto smere zdôvodní. Taktiež výpočet, od ktorého sa odvíja súdom priznaná suma musí byť zrozumiteľný aj pre strany sporu. Treba mať súčasne na zreteli, že rozhodnutie súdu musí byť predvídateľné.

23. Pre úplnosť sa dodáva, že pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky; z obsahu zmluvy musí vyplynúť i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňaží). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou (kontraktom), k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Dokiaľ k odovzdaniu peňaží nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne (viď napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 98/2000, sp. zn. 25 Cdo 695/2003, 25 Cdo 696/2003, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 238/2010). V danej veci súd prvej inštancie uvedený právny vzťah posudzoval ako zmluvu o pôžičke, pričom však nevzal do úvahy, že predmetná zmluva (vychádzajúc z jej obsahu), poskytovala dlžníkovi možnosť splniť svoj záväzok dvomi spôsobmi s tým, že jeden zo spôsobov bol prevod 1/3 členského podielu v družstve (poskytnutie finančných prostriedkov bolo za účelom nákupu tohto členského podielu) na veriteľa. V prípade, že by dlžník plnil týmto spôsobom, veriteľovi by namiesto 150.000 eur, mal vrátiť len 100.000 eur a nemal by povinnosť ani platiť úrok (10 %). Tzn., že predmetná zmluva poskytovala dlžníkovi možnosť nevrátiť veci rovnakého druhu (na uvedenom nič nemení následné ustanovenia týkajúce sa „započítania“) s tým, že za takejto situácie by sa postavenie dlžníka výrazne zlepšilo oproti jeho postaveniu, ak by vrátil veci rovnakého druhu (peniaze). Uvedená zmluva teda nie je zmluvou o pôžičke (môže sa jednať napr. o inominátnu zmluvu s prvkami zmluvy o pôžičke), ktorá ráta len s možnosťou vrátenia vecí rovnakého druhu.

24. Svoj právny záver zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania dá odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (porov. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

25. Súd prvej inštancie bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé s uvedením skutočností, ktoré považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán sporu.

26. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

27. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.